

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi kunnallisen eläkelain 2 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä huhtikuuta 2006 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi kunnallisen eläkelain 2 §:n muuttamisesta (HE 19/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Heli Backman, sisäasiainministeriö
- hallitussihteeri Maritta Hirvi, sosiaali- ja terveysministeriö
- kehityspäällikkö Maijaliisa Takanen, Eläketurvakeskus
- toimitusjohtaja Markku Kauppinen, Kuntien eläkevakuutus

- neuvottelupäällikkö Heikki Saipio, Kunnallinen työmarkkinalaitos edustaen Suomen Kuntaliittoa
- asiantuntija Vesa Rantahalvari, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- sosiaalipoliittinen asiantuntija Petri Mustakallio, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- toimitusjohtaja Esko Kivisaari, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry
- lakiasianpäälikkö Marja Lounasmaa, Toimihenkilöiden Neuvottelujärjestö TNJ ry
- neuvottelujohtaja Pekka Hemmilä, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
- lakimies Matti Koskinen, Kunta-alan unioni
- neuvottelujohtaja Jukka Kauppala, Tekniikan ja Peruspalvelujen Neuvottelujärjestö KTN ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunnallista eläkelakia siten, että sellaiset kuntien ja kuntayhtymien määräysvallassa olevat osakeyhtiöt ja säätiöt, joiden avulla tuotetaan kuntien lakiin perustuvien tehtävien hoidon edellyttämiä palveluja sekä näitä välittömästi palvelevia toimintoja, voisivat halutessaan järjestää henkilöstölleen eläketurvan kunnallisen eläkejärjestelmän piirissä.

Esityksen tavoitteena on turvata kunnallisen henkilöstön eläketurvan tason säilyminen kun-

nallisia palvelutuotantotapoja uudistettaessa sekä poistaa esteitä palvelutuotannon tarkoituksenmukaiselta järjestämiseltä. Samalla turvattaisiin eläkejärjestelmän rahoituksen kestävyyttä. Muutoksilla mahdollistettaisiin sellaisten henkilöstöryhmien, jotka osallistuvat kunnallisten palvelujen tuottamiseen, säilyminen kunnallisen eläkejärjestelmän piirissä, vaikka palveluja jatkossa tuotettaisiin kuntien tai kuntayhtymien määräysvallassa yksityisoikeudellisen osakeyhtiön tai säätiön muodossa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2007 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetuilla kunnallisen eläkelain muutoksilla pyritään vastaamaan kunnallisten palvelujen tuottamisessa meneillään olevaan rakennemuutokseen. Hallituksen esityksen tavoitteena on turvata kunnallisen henkilöstön eläketurvan tason säilyminen kunnallisia palvelutuotantotapoja uudistettaessa ja samalla hillitä kunnallisen eläkemaksun nousupaineita. Uudistus antaa kunnille ja kuntayhtymille mahdollisuuden harkita erilaisia palvelujen tuotantotapoja ja kehittää kunnallisten palvelujen järjestämistä ilman, että sillä vaikutettaisiin henkilöstön eläketurvaan. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää lakiehdotusta kunnallisen palvelutuotannon joustavan toteuttamistarpeen kannalta tarkoituksenmukaisena ja ehdottaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Puoltaessaan lakiehdotuksen hyväksymistä valiokunta kuitenkin huomauttaa uudistuksen merkitsevän eläkejärjestelmän kokonaisuuden kannalta poikkeusta siitä pääperiaatteesta, että yksityisen työnantajan palveluksessa tehtävä työ vakuutetaan työntekijäin eläkelain mukaan ja kunnan tai valtion palveluksessa tehtävä työ kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaan. Tätä periaatetta on juuri lainmuutoksella vahvistettu, kun julkisen sektorin määräaikaisten LEL- ja TaEL-alojen työt vuoden 2007 alusta lähtien siirretään julkisen puolen eläkejärjestelmien piiriin. Tältä osin lakiehdotuksella ei toteuteta lainsäädännön selkeyttämistavoitetta, ja sillä saatetaan lisätä rajanveto- ja tulkintaongelmia siitä, minkä lain mukaan työntekijä vakuutetaan. Samalla se avaa valintamahdollisuuden lakisääteisten eläkejärjestelmien välillä.

Lain soveltamisalaan kuuluvat yhteisöt on lakiehdotuksessa rajattu siten, että kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi voisivat liittyä osakeyhtiöt tai säätiöt, joissa yhdellä tai useam-

malla kunnalla tai kuntayhtymällä on määräysvalta ja joiden avulla tuotetaan kuntien lakiin perustuvien tehtävien hoidon edellyttämiä palveluja tai näitä välittömästi palvelevia toimintoja. Tarkoituksena on, että kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisönä voisivat olla sellaiset kunnan määräysvallassa olevat yhtiöt tai säätiöt, joilla on selkeä toiminnallinen yhteys kuntien perustehtäviin. Lisäksi lakiehdotuksen mukaan kunnan määräysvallassa oleva yhtiö tai säätiö voi valita kunnallisessa eläkejärjestelmässä pysymisen, jos työntekijöiden enemmistö ennen yhtiön tai säätiön perustamista on kuulunut kunnalliseen eläkejärjestelmään. Tällöin ei edellytetä toimimista alalla, joka voidaan lukea kuntien lakiin perustuviin tehtäviin. Sen sijaan nyt ehdotetun soveltamisalan laajennuksen ulkopuolelle jää esimerkiksi kunnan määräysvallassa olevan yhtiön tytäryhtiö, vaikka se toimisi kunnan lakisääteisiin tehtäviin kuuluvalla alalla, mutta se ei ole sataprosenttisesti kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöön liittyneiden omistama. Ratkaisun siitä, täytyvätkö laissa mainitut edellytykset ja voidaanko työntekijät vakuuttaa kunnallisen eläkelain mukaan, tekee kunnallinen eläkelaitos. Edellytyksiin liittyy paljon harkintavalttaa, ja edellytykset voivat käytännössä olla tulkinnanvaraisia, minkä vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että ratkaisukäytäntöä ja lainsäädännön toteutumista seurataan ja edellä mainittujen edellytysten tarkoituksenmukaisuutta ja kunnallisen eläketurvan säilymistä arvioidaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Juha Rehula /kesk
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Osmo Soininvaara /vihr
	Anne Holmlund /kok	Tapani Tölli /kesk
	Anneli Kiljunen /sd	Raija Vahasalo /kok
	Marjaana Koskinen /sd	Erkki Virtanen /vas
	Pehr Löf /r	Tuula Väättäinen /sd
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	vjäs. Pekka Nousiainen /kesk.
	Leena Rauhala /kd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.